

**MAGYAR REPÜLŐ SZÖVETSÉG
BIZTONSÁGI SZERVEZET**

ZÁRÓJELENTÉS

123/2004 sorszámú LÉGIKÖZLEKEDÉSI ESEMÉNY

Győr légtere

2004.05.26.

**HA-SUF: lajstromjelű
DA-40D (TDI): típusú motoros repülőgép**

A szakmai vizsgálat célja légiközlekedési baleset és a repülőesemény okának, körülményeinek feltárása és a hasonló esetek megelőzése érdekében szükséges szakmai intézkedések kezdeményezése, valamint javaslatok megítélése. A szakmai vizsgálatnak semmilyen formában nem célja a vétkesség vagy a felelősség vizsgálata és megállapítás.

**MAGYAR REPÜLŐ SZÖVETSÉG
BIZTONSÁGI SZERVEZET**

Budaörsi Repülőtér
2042 Budaörs 2. Pf.: 8.

LÉGIKÖZLEKEDÉSI ESEMÉNY ZÁRÓJELENTÉS

POLÉBISZ sorszám: **123/2004**

MRSZ-BISZ eseményszám: **11/2004**

Üzembentartó: **Pannon Air Service Kft.**

Tulajdonos: **Francefinance**

Gyártó: **Diamond Aircraft Industry GmbH.**

Típus: **DA-40D (TDI)**

Lajstromjele: **HA-SUF**

Az eset helye: **Pér légtér**

Eset ideje: **2004. május 26. 11 óra**

Eset kategóriája: **esemény(kényszerleszállás műszaki hiba miatt)**

ÁTTEKINTÉS

Tökölről Fertőszentmiklóásra végzett gyakorló útvonalrepülés közben Győr térségében a fordulatszám kezelhetetlenül megnövekedett, ezért Pér repülőtéren sima kényszerleszállást hajtottak végre. Az esemény kivizsgálását a PoLéBiSz üzemeltetői hatáskörbe utalta.

A MRSZ-BISZ vezetője, egyszemélyes kivizsgáló szakbizottságot (a továbbiakban KSzB) jelölt ki.

A KSzB vezetője: Spang Ferenc   Repülésbiztonsági főmunkatárs

A szakmai vizsgálat lezárásának időpontja és eredménye: 2004. augusztus 25.

Amely szerint a motorfordulatszám illetve a légszűrő-fordulatszám megengedett fölé növekedését, a légszűrő-berendezésben előállott olajnyomás csökkenés okozta.

1. TÉNYBELI INFORMÁCIÓK

1.1.A repülés lefolyása: gyakorló útvonalrepülés közben a fordulatszám a megengedett fölé nőtt, és csak a gázlevétellel lehetett a normális értékre hozni. Ekkor viszont nem volt elég a teljesítmény a „0”variós utazáshoz, ezért a gépparancsnok a legközelebbi repülőtérre, -esetünkben Péren- sima kényszerleszállást végzett.

1.2.Személyi sérülések: Személyi sérülés nem történt.

1.3.A légi jármű rongálódás: Csak műszaki meghibásodás történt.

1.4.Egyéb kár: Nem keletkezett.

1.5.Személyzet adatai:

1.5.1. A pilóta adatai:

Szakszolgálati engedélye: 00-7784
 Kora, neme: 42 éves, férfi
 Képesítése: PPL/A
 Szakmai érvényessége: 2005.10.08.
 Eü. érvényessége: 2005.08.27.
 Összes repült ideje: 220
 Összes felszállása: 900
 Típuson repült ideje: 25
 Típuson felszállása: 30
 Utolsó hónapban felszállása: 15
 Utolsó napon felszállása: 1

1.5.2. Az utas/növendék adatai:

3 fő utas

1.6.Légi jármű adatai:

1.6.1. A törzs adatai:

Típusa: DA-40 TDI
 Lajstromjele: HA-SUF
 Gyártó ország: Ausztria
 Gyártó vállalat: Diamond Aircraft Industry GmbH
 Gyártási év: 2003
 Alkalmassági biz. száma: 2004/40
 Érvényessége: 2004.04.27.
 Sárkánykönyv száma: SUF-1

Összes felszállás

-gyártás óta:
 -karbantartás óta:

650
 8

Összes repült idő

247 óra
 3 óra

Üres tömege: 780 kg max.felszálló tömege: 1260 kg
 Ülésterhelés: megengedett min: 70 kg max: 360 kg tényleges:320 kg
 Súlyponthelyzet: megengedett határon belül.
 Tényleges csomagterhelés: 30 kg ólomsúly: kg üzemanyag:80 lit Jet A1

1.6.2. A motor adatai:

Típusa:	TAE (Thielert Aircraft Engines) Centurian 1,7
Gyártási száma:	0201-0403-SL-01-104-0018
Gyártási ideje:	2003
Motorkönyv száma:	I

Üzemideje összesen

- gyártás óta:	247
- nagyjavítás óta:	0
- utolsó karbantartás óta:	3

1.6.3. A légszűrő adatai:

Típusa:	MTV-6-A
Gyári száma:	02-236
Üzemideje összesen	
- gyártás óta:	247
- nagyjavítás óta	0

1.7. Meteorológiai adatok: Cavok

1.8. Navigációs berendezések: standard, a típusnak megfelelő.

1.9. Összeköttetés: kétoldali rádiókapcsolat.

1.10. Repülőtéri adatok: az eset szempontjából érdektelen.

1.11. Légijármű adatrögzítők: adatrögzítő nincs rendszeresítve.

1.12. A roncsra és a földetérésre vonatkozó adatok: sima leszállás, roncs nem keletkezett.

1.13. Az orvos és az igazságügyi orvos szakértői vizsgálatok adatai: Nem volt szükség igazságügyi orvos szakértői vizsgálatra.

1.14. Tűz: Nem keletkezett.

1.15. A túlélés lehetősége: Életre veszélyes helyzet nem alakult ki.

1.16. Próbák és kísérletek: Próbákra és kísérletekre nem volt szükség.

1.17. Szervezetek jellemzése: A Pannon Air Service részben saját gépeket, részben magán vagy társasági tulajdonú gépeket üzemeltet. Egy ilyen társasági tulajdonú repülőgép a szóban forgó DA-40D gép is. Erről annyit kell tudni, hogy a repülőgép meglehetősen új, (mint azt az össz. repült ideje is mutatja –247 óra-), valamint a motorja (vagy hajtóműve) is, nemcsak a gyártását tekintve, hanem konstrukciójában

is inkább a jövőt idézi, mint a múltat. A motor diesel-olajjal és Jet A1 üzemanyaggal egyaránt üzemeltethető.

Így tehát nem szokatlan, hogy a gyártó minden eladott példányt figyelemmel követ, mert lényegében az első néhány eladott gép egyben a típus csapatpróbájának is tekinthető. Ezért és közelség miatt is a garanciális szolgáltatások egyike, hogy a gyártó szinte azonnal helyszíneli a meghibásodásokat, részben a mielőbbi kijavítás érdekében, részben a konstrukció tapasztalatgyűjtése érdekében.

1.18. Kiegészítő adatok: Beszerzésére nem volt szükség.

1.19. Hasznos vagy hatékony kivizsgálási módszerek: Hagyományos, bevált módszerekkel történt a kivizsgálás.

2. Elemzés

A repülőgép pilótája 3 ismerősevel a fedélzeten Tökölről Fertőszentmiklósról indult. Az indulás után kb. 30 perccel, a pilóta észrevette, hogy a fordulatszám a megengedett fölé pörög. Mivel ezen a repülőgépen nincs mechanikus fordulatszám szabályozó (ezt elektronikus szabályozó egység automatikusan állítja a sebesség és a teljesítmény függvényében), ezért gázlevétellel próbálta a fordulatszámot a megengedett értékhatárokon belül tartani. Így azonban a repülőgép nem tudta a „0” variométert, tehát a vízszintes utazást tartani, vagyis, ha kis mértékben is, de állandóan merült. Tekintve, hogy ez a típus meglehetősen új, senkinek sincs vele megfelelő tapasztalata, a pilóta saját belátására volt utalva.

El kellett döntenie, hogy a motort illetve a légcsavart a javasolt üzemi fordulatszám felett működteti, és ez által biztosítja a vízszintes repülés feltételeit, amivel lehetőséget teremt az uticél elérésére, vagy más megoldást keres. Másrészt viszont ez a megoldás azzal a következménnyel is járhat, hogy a megengedettnél nagyobb légcsvár fordulatszámából olyan műszaki meghibásodás keletkezik, ami a repülés folytatását is lehetetlenné teszi. Mindezeket figyelembe véve úgy döntött, hogy megpróbálja elérni a legközelebbi ismert repülőteret és ott leszállva, műszaki segítséget kér. Mivel ebben az időben viszonylag Győrhöz volt a legközelebb, úgy határozott, hogy Péren száll le, mert a rendelkezésére álló magasságból fokozatosan süllyedve is eléri ezt a repülőteret. Sikeresen beért a repülőtérről a légtérbe és bejelentve problémáját ott rendben le is szállt.

Telefonálása után a Pannon Air bejelentésére a gyártó hamarosan a helyszínre érkezett. Miután engedélyt kaptak a motor, illetve a légcsvár megvizsgálására, megállapították, hogy a légcsvár nem haladta túl és még nem is érte el az engedélyezett határ fordulatszámot, hanem csak az úgynevezett sárga mezőben, vagyis nem a tiltott, hanem a nem javasolt és csak rövid időre engedett tartományban működött viszonylag rövid ideig. Mindezt a zárt szabályozó egységnek a motortesztelőre kapcsolásával sikerült kiértékelniük. Közölték, hogy ilyen meghibásodást a légcsvár olajrendszerében lévő szűrőnek az eltömődése okozhat, ezért kicserélték az olajat és az olajsűrőt, majd rövid motorjáratás után közölték, hogy a repülőgép rendben, üzemképes.

3. Következtetések

A kivizsgáló elfogadja a gyártó által tett megállapítást, miszerint a rendellenesen magas légcsvár-fordulatszámot az olajszűrő eltömődése okozta. Egyben pedig érthetetlennek tartja a gyártó szükséztartását, majd hogyanem titoktartását, ami a szűrőeltömődés okára vonatkozik.

Egyben megállapítja, hogy a repülőgép pilótája viszonylag kis repülőgyakorlata dacára is érett és helyes döntést hozott és cselekedett, amivel esetleges további problémáknak vette elejét.

4. Biztonsági ajánlások

Az eset kapcsán külön biztonsági intézkedés kiadására nincs szükség, azonban a típusismeret oktatásánál a jelentkező hibák körében ismertetni kell az esetet a levonható tanulságokkal együtt.

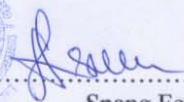
A KSzB javasolja az üzemeltetőnek, hogy a gyártóval konzultáljon a szűrőcsere vagy ellenőrzés ciklusidejéről.

5. Függelék

Mellékelve: 3 lap üzenetváltás a gyártó és az üzemeltető között

Budapest, 2004. november 23.

Spang Ferenc
KSzB vezető